

RÁDA BYCH
TI ŘEKLA,
ŽE TO ČASEM
PŘEJDE.

NEŽ HVĚZDY ZAPADNOU

BETH STEELOVÁ

REŽIE
PŘEKLAD
DRAMATURGIE
SCÉNA
KOSTÝMY
POHYBOVÁ SPOLUPRÁCE
ASISTENTKA REŽIE

MARIÁN AMSLER
ESTER ŽANTOVSKÁ
KRISTINA ŽANTOVSKÁ
JURAJ KUCHÁREK
JANA SMETANOVÁ
LUKÁŠ HOMOLA
KRISTINA KOBLIŠKOVÁ

OBSAZENÍ

HAZEL
MAGGIE
SYLVIA
TETA CAROL
TONY
JOHN
MAREK
PETE
LEANNE
SÁRA

NINA HORÁKOVÁ
RENÁTA MATĚJÍČKOVÁ
MARIE ANNA MYŠIČKOVÁ
DANA BATULKOVÁ
MILAN KAČMARČÍK
PETR KONÁŠ
LADISLAV BĚDI
RADIM KALVODA
ANTONIE BAREŠOVÁ / LOTTI TÖPFER
ADÉLA DOBEŠOVÁ / ALOISIE FIALOVÁ

INSPICE
NÁPOVĚDA

EVA KUKUČKOVÁ
IVANA LUPAČOVÁ

Šéf výpravy Adam Pitra. Manažer provozu Zbyněk Simčíšin. Zvuk Ladislav Chalupa, Michal Kazda a Stanislav Pecháč. Světla pod vedením Kryštofa Pokorného. Technika pod vedením jevištního mistra Ivana Jelínka. Rekvizity pod vedením Jany Vojáčkové. Garderoba pod vedením Miloslavy Faltové. Maskérna pod vedením Evy Hruškové. Kostýmy vyrobila krejčovna Městských divadel pražských pod vedením Evy Duškové. Výroba dekorace CENTRUM REKLAMY, Petr Vaňáč. Fotograf inscenace Patrik Borecký.

JE DOBRÉ BÝT ODNĚKUD

Beth Steelová je britská dramatička a scenáristka. Pochází z dělnického městečka Warsop v hrabství Nottinghamshire, hornické oblasti severovýchodních Midlands. V šestnácti letech dokončila školu a na další studium nepomýšlela, škola byla podle ní k ničemu. Hned po maturitě se sebrala a odletěla se svou sestrou dvojčetem do Řecka. Z původních „prázdnin“ na rok se stala formativní zkušenost v cizí zemi trvající celých pět let, kdy se Beth mimo jiné naučila perfektně řecky.

Ve 21 letech se Steelová vrátila do Anglie a zamířila rovnou do Londýna. Živila se jako servírka, aby měla dost času chodit do londýnských muzeí a divadel. Další milník v jejím životním příběhu nastal poté, co uviděla inscenaci hry Davida Harrowera *Black Bird*. Ohromila ji a nadchla natolik, že se rozhodla pro divadlo psát. Ukázkou poslala do několika studií a z Royal Courtu se jí ozvali a pozvali ji do jedné ze skupin autorů, kteří psali a společně vyvíjeli své nové texty. To ji povzbudilo v kreativním psaní, byla to svého druhu posedlost.

Její první dramatický pokus nebyl na jevišti uvedený, ale druhá hra s dystopickým námětem *Ditch* (pro HighTide Festival a Old Vic Tunnels, 2010) již uvedena byla. Sklidila poměrně nelichotivou kritiku, což Steelovou na čas zbavilo odvahy v psaní pokračovat.

Po čtyřech letech ale byla v Hampstead Theatre uvedena její další hra *Wonderland* (2014), která již zaznamenala úspěch a získala několik prestižních ocenění. Autorka se námětem vrátila do Nottinghamshire a zasadila příběh do dolu během stávk v roce 1984, kdy se hornické odbory postavily proti rozhodnutí kabinetu Margaret Thatcherové zavřít neprosperující doly, jinými slovy liberalizovat průmysl a ekonomiku. Stávka trvala jedenáct měsíců a pro horníky skončila prohrou. Ve dvou dějových rovinách autorka zobrazuje narůstající konflikt mezi stávkujícími horníky v dole, jejichž soudržnost se postupně rozpadá, a rozhodování konzervativních členů parlamentu ve Westminsteru. Nechtěla se zastat pracující třídy, ze které pocházela (ještě v šestnácti jí práce jejího otce horníka nepřípadala ničím zajímavá), ale chtěla, aby hlasy „working class“ byly konečně slyšet i z velkého jeviště, nejen z okrajových studiových scén. Chtěla ukázat, že v místech, která prošla drastickou deindustrializací a přišla o hornictví, tvrdou práci děděnou, po generace a dávající lidem pocit sounáležitosti a „bratrství“, na které byli hrdí to mělo katastrofální následky. Vykořenění a frustraci tam lidé pocítí ují dodnes, což se zásadně podepsalo na odchodu Británie z Evropské unie v roce 2019.

Další drama, finanční thriller *Labyrinth*, uvedl Hampstead Theatre v roce 2016. Steelovou zajímalo, jaký dopad měla finanční krize, která se přehnala Evropou, na obyčejné lidi. A zejména jaké důsledky měla pro silně zadlužené země, jakými bylo třeba Řecko, které dobře znala. Fascinovalo ji, jak mohou soudobé události, dosud zcela nevyjasněné, věrně zrcadlit události konce sedmdesátých a začátku osmdesátých let v tehdy zadlužených zemích Jižní Ameriky (Argentina byla téměř na hranici bankrotu) a situaci v amerických bankách. Steelová položila znepokojivou otázku: proč se to děje znovu?

V roce 2020 mělo premiéru v Almeida Theatre drama *House of Shades*. Dramatická sága postihuje několik generací rodiny Websterových od šedesátých let minulého století až po současnost. Pozadím privátní linky jsou, jako vždy u dramatu Steelové, turbulence politické a sociální, které Británii dovedly až k brexitu. Rodina je jako bitevní pole, v němž se traumata a konflikty opakují a přenášejí z rodičů na děti, jako by se minulost nedala ani pohřbít, ani změnit.

Poslední hru Beth Steelové *Než hvězdy zapadnou (Till the Stars Come Down)* uvedlo v roce 2024 na scéně Dorfman Theatre britské Národní divadlo. Na hře pracovala v rámci rezidenčního programu Královského národního divadla, jehož byla součástí v letech 2019 až 2021.

Tříletá rezidentura ve velkém divadle jí změnila život. Dostávala plat, což umožňuje dramatikům, kteří se nedrží nad vodou psaním scénářů (což je její případ), finančně se osvobodit. Součástí programu jsou společná čtení a rozbor her. Jednou za měsíc se autoři setkávají, přečtou dvě, někdy tři hry a potom společně zvažují, jak pokračovat dál. Každý musí vyjádřit svůj názor, což nově příchozím nahání hrůzu, neboť je to jako se octnout v aréně pro gladiátory. Ve výsledku je to pro nováčky obohacující zkušenost i v tom, že se naučí, jak „číst“ hru.

Beth Steelová, autorka fotografie Amy Steelová

DĚLNICKÁ TŘÍDA?

„Dělnická třída“ se už moc neříká. Je spojena s třídním bojem a marxismem, na rozdíl od pojmu „dělnická pozice“. Anglická „working class“ má mnohem širší význam. Spadají do ní drobní zaměstnanci, ale i prodavačky, dokonce se k ní mohou počítat i učitelé.

Koho tedy můžeme mít na mysli, když dnes mluvíme o pracující nebo dělnické třídě?

Dělníky v automobilce. Kuchaře v oblíbené restauraci. Prodavače v supermarketu; ženy, které doplňují regály. Sanitáře a sanitářky v nemocnici. Muže, který nám opravuje topení. Pracovníky na stavbě. Mechatronika ve středně velké exportní firmě. Polskou uklízečku. Popeláře a řidiče autobusu. Učitele ve školce a na základní škole. Mladou ženu v callcentru. Techničku v telekomunikační společnosti. Kluky, kteří sbírají a nabíjejí elektrické koloběžky. Programátory a designery, kteří sedí hodiny u počítače. Řidiče kamionu. Holku na částečný úvazek ve fastfoodu. Řidiče vysokozdvížného vozíku. Pokrývače. Zaměstnance elektrárny, kteří pokládají vedení. Postrkávače balíků v Amazonu. Sekretářku. Průvodčí ve vlaku. Španělského prodavače v hipsterské pekárně. Brigádníka na sklizni. Celodenní pečovatelku z Bulharska. Nezaměstnaného padesátníka, který si dělá už třetí nesmyslnou rekvalifikaci. Alkoholika, který už to vzdal. To všechno je pracující třída – ale bez společné historie a historek, které by si mohli vyprávět.

Koho mohou kdykoli nahradit někým, kdo si řekne o mň peněz, kdo za své přijal nahraditelnost, přijal i dehonestaci. Koho mohou nahradit, není považován za člověka, ale za položku v nákladech, za nástroj. Nic neraní víc než zacházení jako s náradím.

Úryvek z knihy Roberta Mísika Falešní přátelé obyčejných lidí

NEŽ HVĚZDY ZAPADNOU

Steelová opět dává hlas lidem z bývalého hornického regionu a zkoumá jejich pocity opuštěnosti v postindustriální Anglii. Rozpad jejich kolektivní identity, jejich „DNA“ po generace předávané a vyjadřované soudržností, solidaritou a „bratrstvím“.

Bývalé hornické oblasti, které ztratily průmysl, a lidé v nich práci, jež byla jejich identitou, zasáhla i migrace. Cítí se politicky zapomenuté, bez perspektivy. Dřívější dělnické profese – zejména hornictví –, které s sebou nesly i specifický jazyk a kulturu (např. sbory a žest'ové kapely), zanikly. Lidé dostali práci ve „službách“, kde není potřeba žádné dovednosti ani pořádného řemesla, jsou také bez „identity“. Rozpadá se tradiční societa a vzniká „prekariát“ – nejvíce ohrožená sociální vrstva s výbušným potenciálem nespokojenosti vyplývající z ekonomické vykořeněnosti a nejistoty.

Rodina je jakýmsi mikrokosmem státu a svatba, která má rodinu stmelovat, ji naopak rozbije. Možná, že navždy. Přestože se o politice nemluví, je to hra politická, přestože nepadne slovo o brexitu, je to hra i o něm.

„Poetiku“ dramatu Beth Steelové určuje pravdivý, syrový jazyk. Žádné dlouhé „projevy“ a monology objasňující motivy jednání či historii vztahů. Konflikt vzniká z obyčejných krátkých vět znějících jako prásknutí bičem. Humor, dost často vulgární, nikoho nešetří a nechce a priori rozesmát. Nejde o přestřelku vtipných replik, nejde o konverzaci, ale o slovní jednání. Právě díky jazyku, dikci a rytmu řeči bývá Steelová spojována s rétorikou punkové kultury. A podobně jako punk, který už od šedesátých let vyjadřoval rozhořčené pocity working class, odmítá morální pózu a nenabízí katarzi ani happy end.

NOSÍM V SOBĚ ZÁSTUPY

Steelová o sobě říká, že je intuitivní autorkou. Než zasedne ke stolu, nemá nic připravené. Nestrukturuje dopředu příběh, nemá vymyšlenou zápletku. Ta vyjde najevo až z procesu psaní, které je hledáním cesty uprostřed tmy. Má pouze baterku a obrovský terén ke zkoumání. Je to pomalejší proces, ale to, co objeví, je opravdovým překvapením. Považuje za pozhennání, že neměla vzdělání v „oboru“. Neměla v hlavě žádného kritika, který by jí bránil psát svobodně.

V článku pro *The Skylark* Steelová píše:

„... divadelní hra mě nutí najít, co je v každé postavě velkorysá, odvážná, zranitelná a krásná, dokonce i v takové, o které druzí říkají, že je ‚toxická‘. Psaní je o pravdě. Nevěřím zobrazením, která lidi škatulkují; pokud jsi o svém pohledu opravdu přesvědčený, měl bys je nechat žít se všemi rozpory. Citlivost pro mě znamená chtít právě tohle hledat a nacházet v každé postavě a dát si čas to najít. Nepodlehnout strachu – strachu z rozporů, strachu z empatie –, a nakonec říct pravdu.“

Nejdřív zřetelně slyší hlas jedné postavy. Bývá to hlavní postava, přestože většinou píše ansámblové hry. Ani ve hře *Než hvězdy zapadnou* není protagonista, ale spousta jedinečných životů. Někdy na postavy čeká velmi dlouho, vystupují z pozadí. Dokud správně neslyší, jak mluví, neví, kdo doopravdy jsou. Potřebuje je poznat se všemi jejich drobnými zvyklostmi, tak jako kdyby s nimi žila.

Od začátku měla dost jasnou představu o Sylvii; najít postavy jejích dvou sester, v čem jsou jiné, jí trvalo déle. S tetou Carol si prý užila spoustu legrace. Stmeluje příběh, drží svět té hry pohromadě. S každým jejím příchodem a odchodem se mění nálada v místnosti. Psala ráda i Hazel, výraznou osobnost, která má o všem přehled, ale o ničem nerozhoduje. Když vstoupí na jeviště, vypadá to, že je středem všeho. Ale ona stojí na okraji, má hrůzu ze změny, děsí ji, že všechno nemůže mít pod kontrolou.

Když postavy v její představě ožijí, začnou mluvit. Odlišit jejich charaktery jazykem/dikcí je však zásadní. Bavilo ji psát i mužské postavy, zajímá ji jejich intimita, jejich láska. Říká, že má v sobě i muže, že „psaní je možnost být sám sebou jiným způsobem“. Ráda v té souvislosti cituje Walta Whitmana: „*Nosím v sobě zástupy.*“

Neuvažuje nad tím, jestli píše komedii nebo tragédii, jsou to dvě strany téže mince. Smát se s lidmi znamená s nimi také plakat. A zbavit se předsudků a všechny své postavy milovat a nesoudit.

Velkou inspirací jí byly řecké tragédie a hry A. P. Čechova.

HISTORICKÝ KONTEXT HRY

National Coal Board (Národní uhelná rada, státní správa těžby uhlí) oznámila v březnu roku 1984, že plánuje v následujícím roce uzavřít dvacet těžebních dolů, což bude znamenat zrušení dvaceti tisíc pracovních míst. To podnítilo horníky k zahájení stávk, která trvala jedenáct měsíců. Speciálně ve městě Shirebrook (kde se příběh hry *Než hvězdy zapadnou* odehrává) stávka dlouhodobě rozdělila obyvatele města a narušila vědomí sounáležitosti a komunity. V březnu roku 1985 se horníci vrátili do práce, aniž by s Národní uhelnou radou dosáhli dohody.

Maastrichtská smlouva v roce 1993 umožnila obyvatelům Evropské unie se svobodně pohybovat a usadit se v kterékoli zemi. V témže roce se zavřel důl Shirebrook a o práci přišla tisícovka lidí.

V roce 2004 vstoupilo Polsko do Unie a díky tomu se migrace do Velké Británie stala snazší. Velká část důlních pozemků Shirebrook byla prodána firmě Sports Direct, která na jejich místě začala budovat sklady a distribuční centrum. Firma expandovala a imigrace z východní Evropy násobně vzrostla. Kolem roku 2019 pro firmu pracovaly již čtyři tisíce lidí zaměstnáváných prostřednictvím agentur.

V průběhu roku 2015 byly všechny doly v hrabství Nottinghamshire zavřeny.

V roce 2016 se zavřel po 90 letech Thoresby, poslední fungující důl v Nottinghamshire. O práci tak přišlo zbývajících tři sta šedesát horníků.

V prosinci 2019 zvítězil v Bolsoveru konzervativce Mark Fletcher, jako první zástupce toryů vůbec, a převzal v parlamentu křeslo po Dennisi Skinnerovi, labouristovi zastupujícím tento volební obvod od roku 1970.

Střet horníků a četníků během stávk, foto Michael Kerstgens, zdroj Seznam Zprávy

JSEM Z DĚLNICKÉHO MĚSTA. KDY SE NA NÁS SPOLEČNOST PŘESTANE DÍVAT PRIZMATEM MINULOSTI?

Beth Steelová

V roce 2016, den po hlasování o brexitu, se místní hospoda otevřela už brzo ráno a pod vlajkou britského království / unie se točilo pivo. Seděla jsem v Londýně ve zkušebně v divadle obklopená zdrcenými a rozzuřenými lidmi. Cestou domů metrem jsem si četla, co opakovala všechna média celý den: ti, co volili odchod, jsou ignoranti a rasisti. Moje město ze 70 % volilo odchod z EU. A o tři roky později volili konzervativce, poprvé v celé jeho historii. Nedávno v komunálních volbách hlasovali pro Reformu (pozn. politická strana Reform – dříve Brexit Party Nigela Farage znamenala čím dál radikálnější odklon od Labour Party). Přichází čas, kdy se nemyslitelné stává nevyhnutelným.

Moje město leží ve východních Midlands. V místech, kde kdysi byl důl a zpracování uhlí poskytovalo mnoha lidem práci, je nyní obrovský distribuční sklad Sports Direct. Pracují v něm lidé z východní Evropy, kteří v Shirebrook našli domov. Přemýšlela jsem o městech podobných tomu mému – a je jich spousta –, kde můžeme v poslední době pozorovat velkou vlnu hněvu a xenofobie vůči migrantům a lidem hledajícím azyl.

Jednou z věcí, kterou si při psaní her nejvíc hlídám, je příležitost nesoudit – moje postavy mluví a já poslouchám; moje postavy jednájí a já se dívám. Je to osvobozující a já žasnu, jak moc mě překvapují: postavy jsou tak plné, jak jim to dovolíme – a lidi ve skutečném životě nejsou jiní. Často se zoufale snažíme lidi zploštit: můžu to taky udělat ve vlastním životě. To nám umožňuje říct vtip nebo „vyhrát“ argument.

Ve hře *Než hvězdy zapadnou* není mým cílem vyhrát nějaký „spor“ – a vtipy nikdy nejdou na úkor mých postav. Hra se odehrává během svatby v jednom dni, kdy si místní žena bere polského imigranta. Je to příběh mnoha generací jedné dělnické rodiny potýkající se s proměňujícím se společenstvím a světem, stejně jako s vlastními rostoucími touhami a ztrátami. Je to vášnivé, vtipné a hluboce politické, ale neuslyšíte, že by se postavy hádaly o brexitu nebo o Reformě. Oni politiku žijí, nekomentují ji.

Inspirovala jsem se Čechovem, jehož hry nejsou považované za politické. Neřekne nám, jaké jsou jeho politické názory, a zřídka kdy to udělají jeho postavy. A přesto jeho hry vypráví o rodinách, které žily během významných kulturních a ekonomických změn ve společnosti stojící na prahu revoluce. Když Čechov psal, byla první ruská revoluce roku 1905 ještě vzdálená, ale když pozorně posloucháte, uslyšíte pod podlahou jejich rodinných salónů tikat bombu.

Myslím, že to tikání je slyšet i dnes, ne pod zaprášenou podlahou, ale v břiše těch lidí, o kterých píšu. Chtějí víc a často to vyžadují. Nic neskrývají, jsou vznětliví. Ve hře jsou momenty, kdy cítí své vlastní místo ve vesmíru, kdy se jejich životy zdají velkolepé a tajemné, a také momenty, kdy se cítí malí a frustrovaní a svou zlost si vybíjejí navenek.

Nevidím často tuhle rozmanitou škálu zkušeností znázorněnou v naší kulturní krajině. Představitelé bílé dělnické třídy v Midlands nebo severní Anglii jsou často zasazení do minulosti. Jako bychom si nebyli jistí, kdo jsou ti lidé teď: jako by bylo lepší se vrátit k tomu, co jsme znali. My je ale musíme poznat, protože oni nežijí jenom v minulosti; je dost dobře možné, že to budou právě oni, kdo budou formovat budoucnost.

Jsou mi podezřelá prohlášení, že umění může změnit společnost. Ale věřím, že divadlo může být místem, kde kromě jiného i sedíme a posloucháme lidi, se kterými bychom se jinak nepotkali, a kde s nimi prožíváme jejich život, jak se před námi rozvine. Nemůžeme přepnout na jiný kanál, zablokovat je online, přejít na druhou stranu ulice; ano, pořád je můžeme svázat svými předsudky, odmítnout jejich mnohoznačnost, ale mnoho z nás to neudělá. Namísto toho sedíme ve tmě, smějeme se a brečíme, v jednu chvíli se do nich zamilujeme a v další nás rozčílí. Podobně jako když trávíme čas s vlastní rodinou.

Nikdy mě nenapadlo, že se tahle hra bude hrát všude po světě, od Tokia po Atény a Montreal. Tohle mé selhání představitivosti pramenilo z toho, že jsem nevěřila, že příběh jedné konkrétní dělnické rodiny z jednoho města v Midlands by mohl mít univerzální platnost. Jak to, že jsem nevěděla, že jsme nesmírně odlišní a přitom tak stejní? Jsme součástí širší lidské rodiny, která nezná hranice mezi kulturami a třídami, protože naše emoce jsou všude stejné: všichni cítíme radost, lásku, smutek, touhu, strach z budoucnosti, která se nám hrne naproti – a jak na to nejsme připravení.

Budoucnost je vždycky blííž, než si myslíme. Vytváří se z toho, co je teď, už dnešek je budoucnost. V řecké tragédii se lidé dozvědí o tom, v jaké situaci se nacházejí, příliš pozdě. V mé hře se ocitají uprostřed dalšího děsného léta, postavy často zmiňují vedro i oheň, jako by věděly, že jejich svět se chystá vzplanout – a přesto nezmění směr. Snažili jsme se také uhasit oheň – lokálně i globálně –, ale dál pokračujeme prakticky stejně. Myslím, že je už jasné, kam to povede.

Pokud je konec začátkem, zanechám vás u první věty mé hry:
„Cítím, že se něco pálí.“

převzato z The Guardian, 6. 9. 2025

TVŮRCI

MARIÁN AMSLER

Vystudoval divadelní dramaturgii a následně doktorandské studium v oboru divadelní režie na VŠMU v Bratislavě. Je spoluzakladatelem a režisérem Divadla Letí v Praze, působil jako umělecký šéf HaDivadla v Brně (2010–2014) a Divadla Astorka v Bratislavě (2015–2018). Jako host režíroval v mnoha slovenských a českých divadlech (Slovenské národní divadlo, Divadlo Aréna, Divadlo Astorka, Divadlo Andreje Bagara v Nitře, Slovenské komorní divadlo v Martině, Národní divadlo, Národní divadlo Brno, Dejvické divadlo, Divadlo Na zábradlí, Divadlo J. K. Tyla, Divadlo Petra Bezruče, Klicperovo divadlo a další). Za své inscenace Čechovových her *Platonov* a *Ivanov* získal dvakrát ocenění DOSKY v kategorii Objev sezony. Inscenace *Platonov* získala další ceny na studentských festivalech včetně mezinárodních. V kategorii Nejlepší režie získal DOSKY za inscenaci *Pohania* (Slovenské národní divadlo, 2012). Inscenace *Fanny a Alexander* v jeho režii získala DOSKY za Nejlepší inscenaci sezony (Slovenské národní divadlo, 2016). V současnosti působí jako docent a pedagog režie na Katedře činoherního divadla na DAMU a od září 2025 je uměleckým šéfem Městských divadel pražských.

ESTER ŽANTOVSKÁ

Překladatelka z angličtiny, divadelní publicistka a redaktorka časopisu *Svět a divadlo*. Vystudovala anglistiku na FF UK. Věnuje se především překladu anglosaské prózy (Anna Burnsová: *Mlíkař*, Shaun Than: *Příběhy z vnitřního světa*, Lea Ypi: *Svobodná*, Shulamith Firestone: *Dusivá místa*, Douglas Stuart: *Mladej Mungo* a další) a dramatické tvorby. Přeložila například hry Davida Mameta, Toma Stopparda, Martina Crimpa, Tennessee Williamse, Eugena O'Neill, Denise Kellyho, Laury Wadeové, Lucy Prebbleové, Davida Finnigana, Marka O'Rowea a dalších. Jako překladatelka titulků spolupracuje s Mezinárodním filmovým festivalem Karlovy Vary.

KRISTINA ŽANTOVSKÁ

V MDP je od roku 2019. Vystudovala dramaturgii na pražské DAMU a vyzkoušela postupně všechna média. Na začátku 90. let vydávala časopis životního stylu *UM*, v polovině 90. let při pobytu v USA pomáhala založit České centrum v New Yorku a přispívala rozhovory s významnými osobnostmi do týdeníku *Respekt*. Jako publicistka spolupracovala i nadále s různými periodiky a médii, v současné době především s Českým rozhlasem, kde dlouhodobě pracovala na různých publicisticko-dramaturgických pozicích. Také spolupracovala s několika pražskými divadly – Divadlo pod Palmovkou, Divadlo Na zábradlí, Letní shakespearovské slavnosti; pět sezon byla v angažmá jako dramaturgyně v Divadle na Vinohradech, kde její dramaturgické politické sitcomu *Jistě, pane ministře* dosáhla 242 repríz. Udělala i zkušenost v developementu nových formátů v televizi Nova.

JANA SMETANOVÁ

Vystudovala Střední umělecko-průmyslovou školu a Vyšší odbornou školu grafickou v Praze. Má státnice z pedagogiky a didaktiky. Od roku 2005 spolupracuje kontinuálně jako výtvarník kostýmů s režisérkou Natálií Deákovou. Vytvořila kostýmy pro inscenace Činoherního studia, HaDivadla, MeetFactory, Divadla na Vinohradech, Jihočeského divadla a Národního divadla v Brně. Spolupracovala například s režiséry Jiřím Havelkou, Filipem Nuckollsem, Thomasem Zielinskim nebo Katharinou Schmitt. Navrhla výpravy pro loutková divadla v Liberci a Plzni. Externě působila jako pedagog na KALD DAMU. Mimo divadlo se zabývá výtvarnou činností pro děti v uskupení Mamamele, pečením chleba, výchovou tří dětí a nekonečnou snahou se z toho všeho nezbláznit.

Vystudoval scénografii u prof. Milana Čorby a doc. Viliama J. Grusky na VŠMU v Bratislavě. Vytvořil řadu divadelních scén pro inscenace Mariána Amslera, například ve Slovenském národním divadle *Pohania, Jane Eyrová, Fanny a Alexander, Vojna a mier, Štvorec, Salemské bosorky a Malé ženy*. Dále *Mevisto* v Národním divadle v roce 2024, v Klicperově divadle *Škola žen*, v Divadle J. K. Tyla *Úklady a láska*, v Divadle Andreja Bagara *Ludia, miesta, veci a Dom* a v divadle Komédie *Lazarus*. Spolupracoval také s režisérkou Slávou Daubnerovou nebo režiséry Jánem Luteránem (*Ježíš z Montrealu*, 2014) a Lukášem Brutovským. Byl šestkrát nominovaný na cenu DOSKY za nejlepší scénografii (2012, 2014, 2015, 2016, 2018 a 2022), ocenění získal v roce 2018 za scénu v inscenaci *Vojna a mier* a v roce 2022 za scénu v inscenaci *Salemské bosorky*. Jako filmový architekt navrhl výpravu k filmům Petra Bebjaka, výběrově *Jozef Mak, Krakonošovo tajemství, Smršť, Duchoň*, dále pro film *Potopa* Martina Gondy a pro TV seriál *Skvrna* a minisérii *Herec*. Jako art director se podílel na filmu *Úsvit* (režie Matěj Chlupáček). Vytvořil scénu k mnoha televizním pořadům, mezi něž patří *Česko Slovenská SuperStar, Fenomén, Let's Dance 5, Športovec roka*, diskusní studio ankety *Najväčší Slováč*, zpravodajské studio pro MS v hokeji 2019 a předávací ceremonie cen CE.ZA.AR, Slnko v sieti nebo Eset Science Award. V národní ceně Slnko v sieti je nominován v kategorii Nejlepší scénografie za filmy *Smršť* (2024) a *Duchoň* (2025) režiséra Petra Bebjaka a *Potopa* (režie Martin Gonda, 2025).

Začínal ve folklorním souboru, poté studoval na konzervatoři. Věnoval se interpretační praxi, především na české nezávislé scéně, a souběžně absolvoval bakalářské studium pedagogiky moderního tance. Během studia byl spoluautorem choreografie *Svět a jeho několik vět*, uvedené na festivalu v japonské Toyamě. Během magisterského studia taneční choreografie a režie vytvořil choreografii pro jednorázový autorský muzikál v Divadle J. K. Tyla v Plzni. V roce 2016 založil a po dobu osmi let vedl spolek TRI4 a realizoval autorskou choreografii pro Divadlo Štúdio tanca v Banské Bystrici. Během tohoto období v rámci Studia ALTA spolupracoval se soubory ME-SA, ALT@RT, VerTeDance, SKOK, SE.STA, Bod.y a Ufftenživot. Účinkoval také v barokní opeře *Arsilda* v režii Davida Radoka (hudební nastudování Collegium 1704), která byla uvedena v operních domech v Lille, Caen, Lucemburku a ve Versailles a získala ocenění DOSKY 2017. Deset let spolupracoval s Letními shakespearovskými slavnostmi – např. v inscenacích *Romeo a Julie* a *Bouře* v režii SKUTR a choreografii Jana Kodeta. V rámci vlastní produkce vznikla s choreografem Milanem Tomášikem inscenace *Pokrm*, která byla vybrána na první ročník Slovenské taneční platformy a uvedena mimo jiné na festivalu Hybaj Ho! v Praze, v Plesni Teater Ljubljana a v Divadle Štúdio tanca v Banské Bystrici.

HERCI

DANA BATULKOVÁ

V Městských divadlech pražských je od roku 1997. K divadlu ji přivedla spolupráce s recitačním studiem Violy. Na DAMU absolvovala roli Jill ve hře *I motýli jsou volní*. Poté prošla oblastními scénami v Kladně a Mladé Boleslavi. Od roku 1983 spolupracovala s Volným spojením režisérů na různých divadelních projektech, především v Divadle v Řeznické. Odtud vedla její cesta v roce 1997 do divadla Komédie, kde zažila pět šestastných tvůrčích let pod vedením režisérů Jana Nebeského a Michala Dočekala. Po Dočekalově odchodu do Národního divadla hrála pod vedením Zdenka Potužila a poté Tomáše Svobody v divadle Rokoko a zároveň hostovala na dalších scénách. Diváci ji dobře znají i z filmu a televize. Popularitu jí přinesly televizní seriály *Redakce, Náměstíčko, Horákoví, Hraběnky, Comeback* nebo *Slunečná*. Aktuálně hraje v MDP v inscenacích Michala Dočekala *Soused a Nana a Zabiják, Geniální přítelkyně Mariána Amslera* a v *Podivuhodném případě Benjamina Buttona* režiséra Petra Haška.

LADISLAV BÉDI

Rodák z Nitry, kde nejprve vystudoval sportovní gymnázium se zaměřením na fotbal a potom pokračoval ve studiu v Bratislavě na Katedře činoherního herectví na VŠMU. Klíčové pro něho byly inscenace na vysoké škole *Touch Bottom (Na dne od Gorkeho)* v režii Mariána Amslera a inscenace *Equus*, kde hrál psychicky nemocného chlapce, který uctíval Boha v koňské podobě. Na scéně Slovenského národního divadla se objevil v inscenacích *Vojna a mier* a *Salemské bosorky*. Účinkoval také v inscenacích *Štvorec (Čtverec, adaptace filmu Rubena Ostlunda)* a *Ako sa Lomidrevo stal kráľom*. V Divadle Pavla Országha Hviezdoslava hrál v inscenaci *Pressburger Fight Club*. Televizní debut měl v pohádce *Tři zlaté dukáty* vysílané na Vánoce v roce 2023 i v Česku. V současné době se objevuje v slovenském seriálu *Neuer*, který vysílá Česká televize. Zahrál si také ve filmovém thrilleru režiséra Petra Bebjaka *Smršť* (2024).

Studium činoherního herectví na pražské DAMU dokončila v roce 2012. Již v průběhu studia prokázala svůj výrazný hudební talent v inscenacích Divadla Na Fidlovačce (*My Fair Lady, Hvězdy na vrbě, Šumař na střeše, Babička*) a v Divadle Kalich v muzikálu *Vlasy a Pomáda*. V roce 2014 nastoupila do angažmá v Městském divadle Mladá Boleslav, kde ztvárnila mnoho výrazných rolí, například Eržiku v *Baladě pro banditu*, titulní roli v Giraudouxově *Ondině*, Oonu Chaplinovou v inscenaci *Chaplin* aj. Účinkovala také v několika projektech pohybového spolku Veselé skoky. Věnuje se sólovému zpěvu a také dabingu. Za titulní roli v tango operitě *Mariá de Buenos Aires* v režii a choreografii Lenky Vagnerové byla nominována na Thálii, za titulní roli v inscenaci *Yerma* získala nominaci na Cenu divadelní kritiky.

MILAN KAČMARČÍK

Vystudoval ostravskou konzervatoř a už během studia hostoval v Divadle Petra Bezručě. Ve čtvrtém ročníku dostal nabídku angažmá do Národního divadla moravskoslezského. Po vojně se k Bezručům vrátil za svým oblíbeným režisérem Josefem Janíkem. Na obou scénách se představil výraznými rolemi – Romeo, Roberto Zucco, Orestes, Radúz či Julien Sorel, ale i Blanche DuBois ve Williamsově *Tramvaji do stanice Touha*. V roce 2002 odešel se svou ženou Apolenou Veldovou do angažmá ve Švandově divadle, kde zůstal do roku 2010 a zahrál si zajímavé role. Hostoval v mnoha divadlech – v Mostě, v Mladé Boleslavi, v Českých Budějovicích a v Praze ve Strašnickém divadle a v Divadle Na Fidlovačce. V Městských divadlech pražských hraje v inscenacích *Bílá nemoc, Neviditelný, Geniální přítelkyně, Soused, Honzlová a Nana a Zabiják*.

RADIM KALVODA

Studoval na brněnské konzervatoři a pokračoval studiem na DAMU. S přáteli založil Divadelní sdružení CD 94. Jejich první inscenací byla *Cesta kolem světa* a po ní následovaly další: *V zajetí filmu*, *Tři mušketýři* či *Prokletí rodu Baskervillů*. Zajímavou zkušeností, která navázala na práci CD 94, byla účast v mezinárodním projektu *Jeppe z vršku*, kterou v Dánsku realizoval Petr Svojtka. Pohostinsky účinkoval v inscenacích Národního divadla, Divadla Ta Fantastika nebo Letních shakespearovských slavností. V Městských divadlech pražských hraje od roku 2007, poprvé se zde představil rolí v *Monty Pythonově létajícím kabaretu*, což mu vyneslo stálé angažmá. Během něj se mu postupně narodily čtyři děti. Výrazné role měl například v inscenacích *Bedřich Smetana: The Greatest Hits* režiséra Petra Svojtky, *Husitská trilogie* v režii Lukáše Brutovského či *Posedlost* v režii Jakuba Šmída, aktuálně jej diváci mohou vidět např. v inscenaci *Petr Pan* režiséra Davida Drábka, v *Panu Polštářii* a *Zničit* režiséra Tomáše Ráliša nebo *Proměně* ukrajinského režiséra Ivana Uryvskyje.

PETR KONÁŠ

Po střední škole pro geodety vystudoval Vyšší odbornou školu hereckou v Praze-Michli. Konkurs na roli Romea v Západočeském divadle v Chebu mu přinesl angažmá a možnost ztvárnit řadu výrazných rolí. Po pěti letech přijal nabídku na dalších šest sezon v Divadle J. K. Tyla v Plzni. Zahrál si v *Kazimírovi* a *Karolíně* Odonu von Horvátha, v Tylových *Krvavých křtinách*, v Čechovových *Třech sestřích* atd. Hrál v mnoha televizních seriálech: *Ordinace v růžové zahradě 2*, *Cesty domů*, *Modrý kód*, *Šéfka* ad. V Městských divadlech pražských je od sezony 2018/2019 a v současné době hraje v inscenacích *Neviditelný*, *Geniální přítelkyně*, *Gulliverovy cesty* a *Nana a Zabiják*. Výraznou roli měl v adaptaci Sofoklovy *Iokasté* slovenského režiséra Lukáše Brutovského.

RENÁTA MATĚJČKOVÁ

Vystudovala činoherní herectví na pražské DAMU. V Divadle DISK absolvovala v inscenacích *Platonov*, autorské hře Kryštofa Pavelky *Digitální podzemí* a Shakespearově *Bouři*. Spolupracuje s generačním divadelním spolkem Distheatranz, společně s divadlem Pomezí vytvořili autorskou imerzivní inscenaci *Lístky, prosím*. Objevila se v několika krátkometrážních studentských filmech, například *Inhaereo* a *Pytlácká noc*. V Městských divadlech pražských účinkuje v inscenacích *Yerma* a *Geniální přítelkyně* v režii Mariána Amslera, další výrazné role má v inscenacích *The Black Rider* Veroniky Kos Loulové nebo *Dotknout se prázdna* Michala Moravce.

MARIE ANNA MYŠIČKOVÁ

Studuje čtvrtý ročník DAMU, obor Činoherní herectví pod vedením Evy Salzmanové, Ondřeje Vetchého a Filipa Kaňkovského. Klauzurním představením je *Noc tribádek* P. O. Enquista; v Divadle DISK absolvoje rolí May v inscenaci *Ropa* v režii Eliáše Gaydečky. S celým hereckým ročníkem účinkovala v projektu MDP *Kuchyň* (sezona 2023/2024). V Dejvickém divadle hraje v představení *Každý má svou pravdu* v Národním divadle v drammatizaci románu Kateřiny Tučkové *Bílá voda*. V MDP hraje v přestavení Michala Dočekala *Nana a Zabiják*.

DĚTSKÉ ROLE

LOTTI TÖPFER

Od první třídy navštěvovala dětské divadelní studio, které svá představení hrálo ve Švandově divadle. V osmi letech účinkovala v Trnkově *Zahradě* v Divadle Na Prádle a o dva roky později hrála družičku ve *Slaměném klobouku* na scéně Divadla na Vinohradech. Natočila několik reklam, například pro americký trh Lego, pro Lékaře bez hranic atd. Zahrála si v seriálu *Jedna rodina* a ve dvou řadách seriálu *Elin supertajný deník*. Nyní účinkuje v Národním divadle ve hře *Naši furianti*.

ANTONIE BAREŠOVÁ

Antonie Barešová je členkou Dismanova rozhlasového dětského souboru. Účinkovala již v několika inscenacích a divadlech, například v Národním divadle v inscenaci *Naši furianti*, ve Východočeském divadle Pardubice v představení *Žitkovské bohyně* a v Divadle na Vinohradech v inscenaci *Miláček*. Herectví se věnuje s radostí a ráda zkouší nové výzvy na jevišti.

ALOISIE FIALOVÁ

Je studentkou šesté třídy waldorfské základní školy. Divadlu se věnuje od malička – začínala v Tanečním studiu Light, dnes působí v literárně-dramatickém kroužku při ZUŠ. Loni získala čestné uznání v národním kole soutěže Kandrdásek v kategorii dialogů. Hraje na klavír, věnuje se zpěvu a contemporary dance a je členkou skauta. Účinkovala také v několika spotech neziskových organizací.

ADÉLA DOBEŠOVÁ

Je v prvním ročníku na osmiletém gymnáziu v Olomouci. Věnuje se zpěvu ve sboru Andromeda, který vede její maminka a který loni v červenci absolvoval turné po Mexiku a zvítězil v grand prix Praga cantat 2025. Se sborem často účinkuje i v Moravském divadle (*Evita*, *Tosca*, opera *Jeníček* a *Mařenka*, miniopery *Svěráka* a *Uhlíře* ad.). Zahrála si již v několika televizních seriálech (*O mě se neboj*, *Kukačky*, *Modrý kód*, *Krejzovi* aj.) i ve filmu (např. *Smetana*). S rodiči a mladší sestrou Veronikou pořádají koncerty pro děti z autorského CD *ŠTĚSTÍ*. Baví ji čtení, freestyle bruslení a má ráda svého kocoura Kryspína a králíka Kvalího.

BETH STEELOVÁ
NEŽ HVĚZDY ZAPADNOU

PREMIÉRA 27. 3. 2026 V DIVADLE ABC

DESÁTÁ PREMIÉRA SEZONY 2025/26.

PROGRAM K INSCENACI VYDÁVAJÍ MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ.

ŘEDITEL DANIEL PŘIBYL.

UMĚLECKÝ ŠÉF MARIÁN AMSLER.

ZŘIZOVATELEM JE MAGISTRÁT HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY.

PROGRAM PŘIPRAVILA KRISTINA ŽANTOVSKÁ.

GRAFICKÁ ÚPRAVA LES KANCŮ.

Autorku dramatického textu a překladatelku zastupuje Dilia,
divadelní, literární, audiovizuální agentura, z.s., Krátkého 143/1, Praha 9.

MĚSTSKÁ
DIVADLA
PRAŽSKÁ
ABC KOMEDIEROKO

PRAHA
PRAHA
PRAHA
PRAHA

LYNX
AGENTURA PRO DIVADLO, LITERATURU A AUDIOVIZUÁLNÍ MEDIUM

ALE NEMŮŽU.